

Лопушански манастир „Св. Йоан Предтеча“

Изпитна работа за дисциплина „Култ и култови места“

Изготвила: Кристина Иванова, Българска филология,
втори курс, втора група, ф.н. 12670

Авторска снимка

Лопушанският манастир е свято и култово място както за хората от северозападната част, така и за хората от най-отдалечените части на източна България. Мястото е събрало в себе си Божиите чудеса и природното спокойствие и красота.

За мен той е едно от най-спокойните, красиви и даващи душевен мир кътчета. Там винаги се чувствам у дома и преди много време самата аз преоткрих вярата в Бог при едно от посещенията ми.

Затова и това представяне е за него.

Допушанският манастир, светилник на православната вяра
и българска книжовност е основан през X век по времето
на Светия благоверен цар на българите Петър.
Разрушен е от османските поробители през 1688 г.
при потушаването на Чипровското въстание.
В 1856 г. Светата обител е възстановена
от църковно народния будител Архимандрит Дионисий
и родолюбивото население на района.

Авторска
снимка

Авторска
снимка

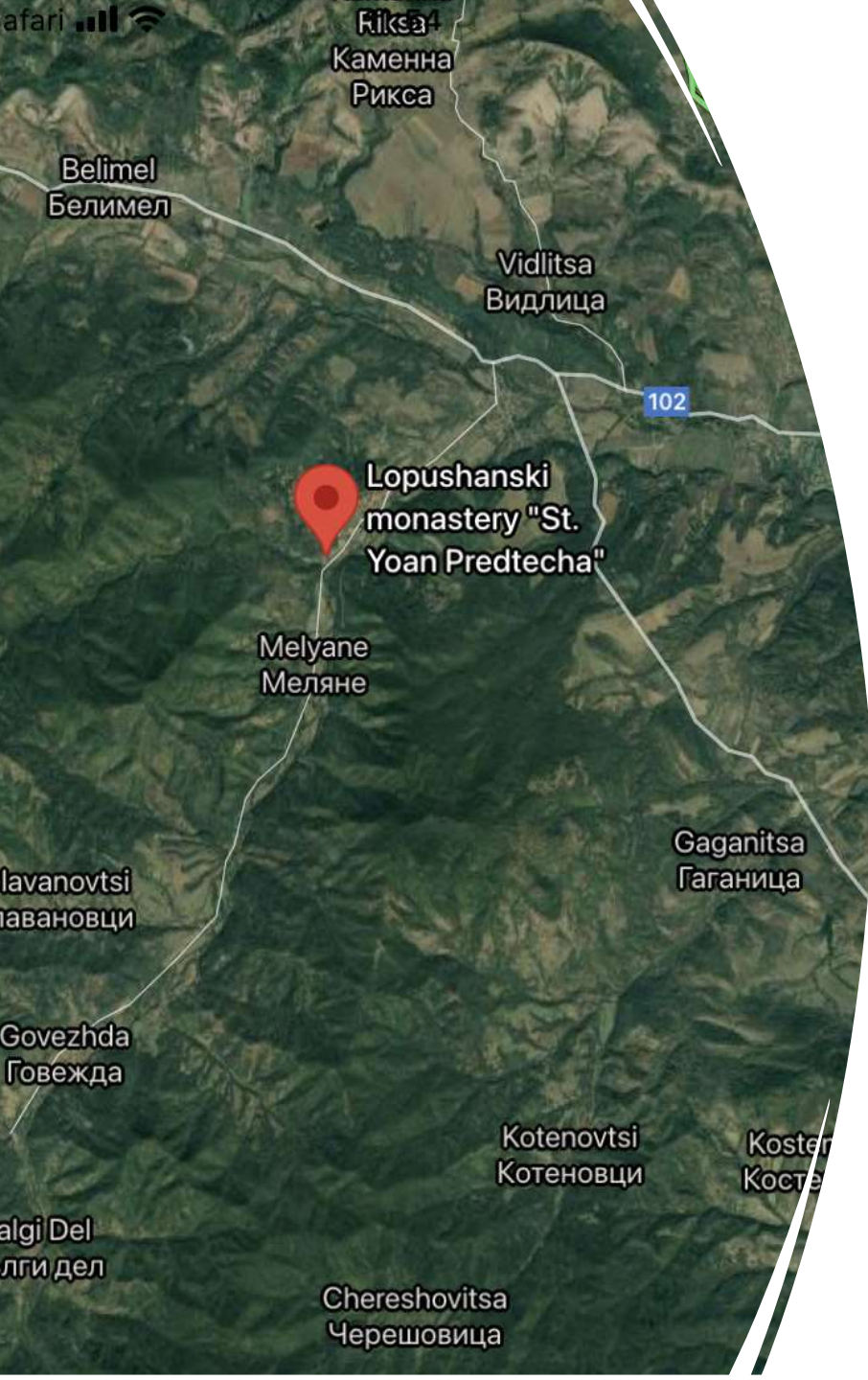

Название

Названието „Лопушански“ идва от старото име на село Георги Дамяново – Лопушна, и близката местност, където манастирът се намира.

Назован е така, защото когато започва възстановяването на манастира през 19 в., жители на селото отстъпват своя земя за строежа.

Така, с това име, манастирът остава известен и до днес.

Местоположение

Намира се между селата Помеждин, Георги Дамяново и Меляне. На 21 км от град Монтана, 100 км от град Видин и 117 км от гр. София.

Ситуиран е отстрани на междуградския път, на километър от село Георги Дамяново, а табели, упътващи към него, могат да се видят още в предното село Гаврил Геново.

Най-близкият голям култов обект в близост е Чипровският манастир „Св. Иван Рилски“, на 17 км.

Авторска
снимка

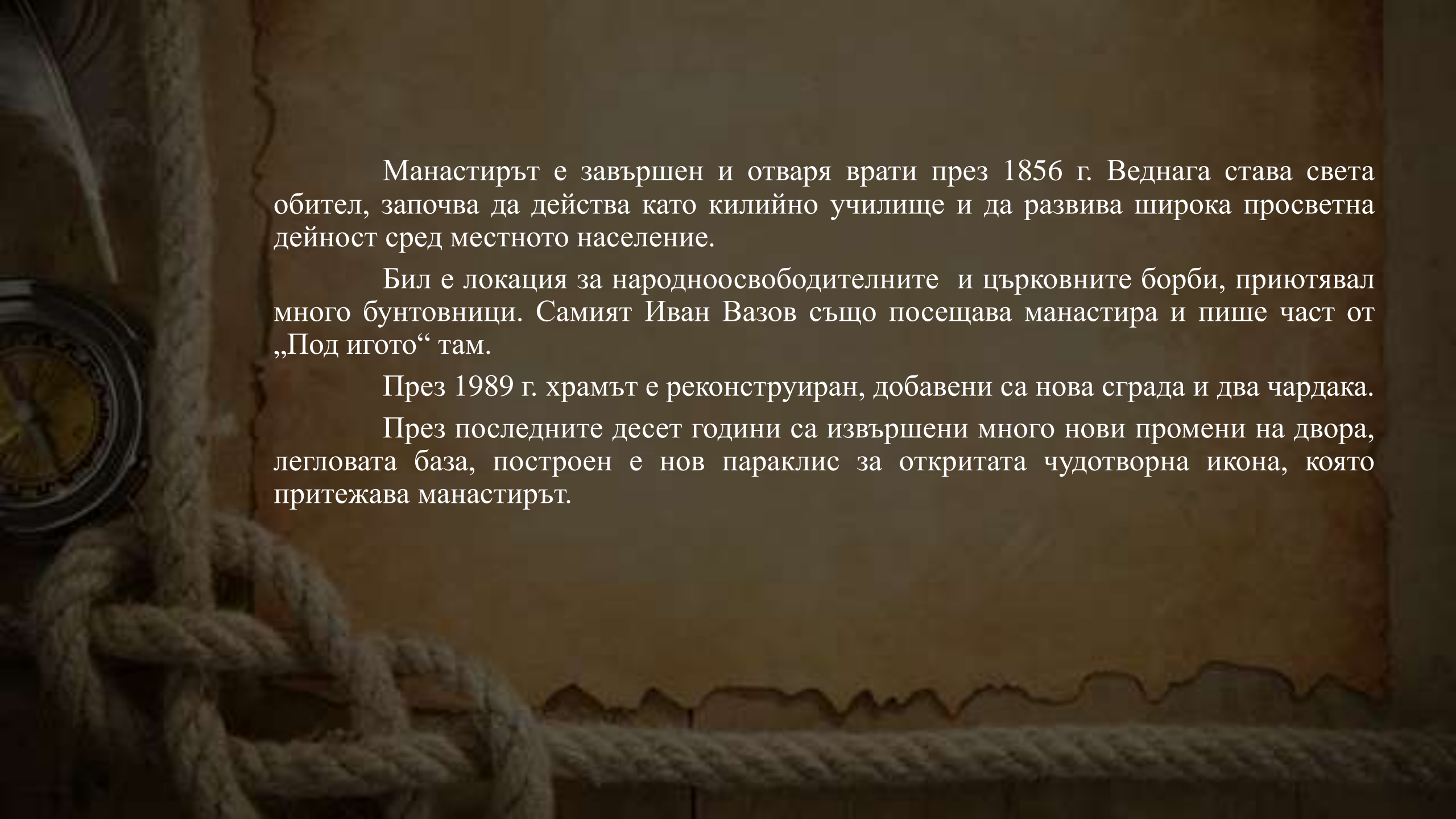

The background of the page features a torn, aged map with a yellowish-brown hue. The map shows various geographical features, including rivers and landmasses, though the text is mostly illegible due to the age and tear. In the bottom left corner, there is a detailed illustration of a compass rose with a needle, set within a circular frame. The overall aesthetic is historical and scholarly.

История на манастира

Манастирът е съществувал още през Х в., но се е намирал на няколко километра от сегашното местоположение, край село Помеждин. По-късно бива опожарен от османците след Чипровското въстание и не е останало никакво писмено доказателство за съществуването му.

През 1850 г. започва новото му съграждане. Жителите на село Лопуш даряват земя и строежът започва по инициатива на свещеник Петко Илиев и под ръководството на архимандрит Дионисий, който влага цялото си наследство там и откупува от тогавашната османска власт правото за строеж на голям православен храм.

The background of the image is a dark, textured surface, possibly the interior of a ship. On the left side, there is a circular compass with a yellow face and a black frame. Below the compass, there is a thick, light-colored rope that is coiled and runs across the bottom of the image. The overall lighting is dim, creating a moody atmosphere.

Манастирът е завършен и отваря врати през 1856 г. Веднага става света обител, започва да действа като килийно училище и да развива широка просветна дейност сред местното население.

Бил е локация за народноосвободителните и църковните борби, приютявал много бунтовници. Самият Иван Вазов също посещава манастира и пише част от „Под игото“ там.

През 1989 г. храмът е реконструиран, добавени са нова сграда и два чардака.

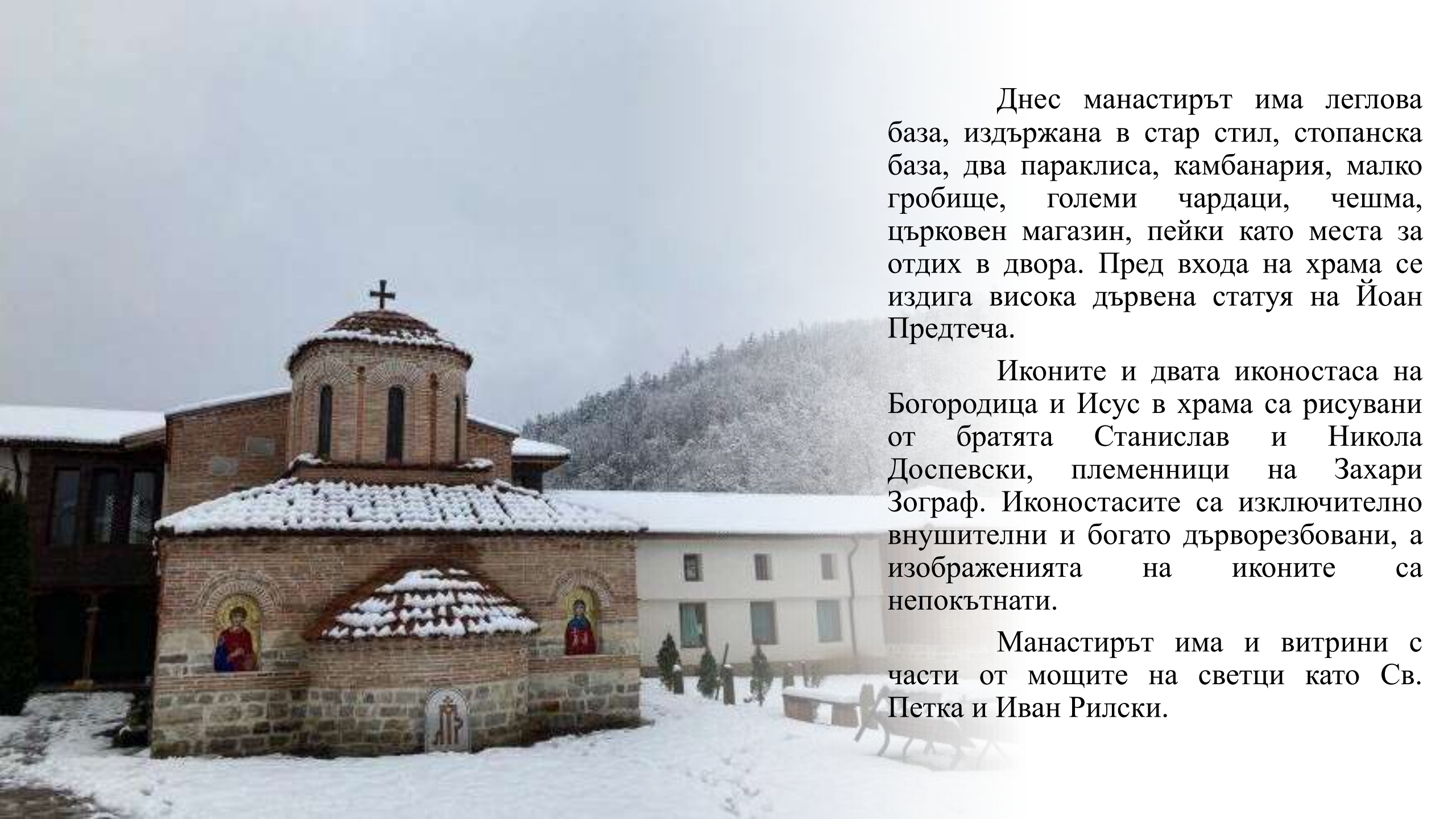
През последните десет години са извършени много нови промени на двора, легловата база, построен е нов параклис за откритата чудотворна икона, която притежава манастирът.

Архитектура на Лопушанския манастир

Манастирът е с изключително интересна архитектура, копираща тази на Рилския манастир – най-големия манастир у нас. Тази интересна идея отново осъществява архимандрит Дионисий. Целта му е да създаде втори величествен и разпознаваем храм.

Майстор Лило, строителят, два пъти ходил до Рилския манастир, за да може да пресъздаде точно архитектурата и дори създал макет, който пренесъл и използвал на място. Храмът е кръстокуполен, с три кораба и пет кубета с интересната и рядка идея към кубетата – прозорчета.

Днес манастирът има леглова база, издържана в стар стил, стопанска база, два параклиса, камбанария, малко гробище, големи чардаци, чешма, църковен магазин, пейки като места за отдых в двора. Пред входа на храма се издига висока дървена статуя на Йоан Предтеча.

Иконите и двата иконостаса на Богородица и Исус в храма са рисувани от братята Станислав и Никола Доспевски, племенници на Захари Зограф. Иконостасите са изключително внушителни и богато дърворезбовани, а изображенията на иконите са непокътнати.

Манастирът има и витрини с части от мощите на светци като Св. Петка и Иван Рилски.

Храмът
Снимката е от интернет

УВАЖАЕМ ГОСПОДИН
СТАВРАТИН ДОБИВАТЕ СЪВЪЩАВАЩЕ ПРАВИЛО
ЩЕ ВА НАПЪМНЕ ГОСПОДИН ЗА ВАШИЯ ДОМ

1. Пази редовно възрастта си от живот и изпитане на територията думи
2. Води правилно поведение!
3. Забрани е пушенето!
4. Пази негово поведение отпадъците на територията си във време!
5. Води правилно поведение!
6. Водете се от отношение с всички посетители!

Легловата база
Снимката е от интернет

**Новият параклис
Авторска снимка**

**Статуята на Йоан
Предтеча пред входа на
храма
Авторска снимка**

Части от двора

Авторски снимки

Камбанарията на манастира

Авторска снимка

Чудотворни обекти в манастира

Лопушанският манастир е обител, помазана от Бог. Той е събрал множество чудеса на скромната си площ, с което привлича все повече хора и което го прави обект на почит и култово място.

- Има две чудотворни икони – „Намерената Богородица“ и „Плачещата Богородица“ .
- В двора има лековито аязмо.
- В задната част на манастира има кръгли килимчета, с отпечатани ангелски ръчички върху тях.

„Плачещата Богородица“

- Иконата е чудотворна, тъй като от нея няколко пъти е текло миро по Божия воля. Следи от това могат да се видят по дрехите и лицето на Богородица. Иконата се намира в храма и пред нея се извършват много от молитвите за миряните, присъства и на официалните литургии. Достъпът до нея е свободен и всеки, който желае, би могъл също да се помоли пред лика ѝ.

*Снимката е от интернет, тъй като поради съображения за запазване на изображенията на иконите, не се позволява тяхното заснемане.

„Намерената Богородица“

- Иконата е чудотворна и привлича много посетители с интересната си история. Твърди се, че е намерена още при строежа на манастира през 1850 г. от архимандрит Дионисий. Още тогава се е знаело за чудотворната ѝ сила и за да бъде опазена от посегателства, бива зазидана в стената и забравена през следващия век.
- Чудотворното ѝ намиране се случва преди 10-тина години, когато жена от София, никога нестъпвала в храма, сънува точното място и иконата в стената. Когато се обажда и проверяват истинността на думите ѝ, стената наистина се оказва куха и от нея изваждат иконата.
- Днес иконата има специално място в новия параклис на храма. Пред нея се отслужват причастия и специални молитви за нуждаещите се. Хората, докоснали се до нея, твърдят, че тя наистина е специална и помага.

*Снимката на иконата е от интернет, тъй като поради съображения за запазване на изображенията на иконите, не се позволява тяхното заснемане.

*Снимката на мястото, от където е извадена иконата от стената, е авторска.

АЯЗМО

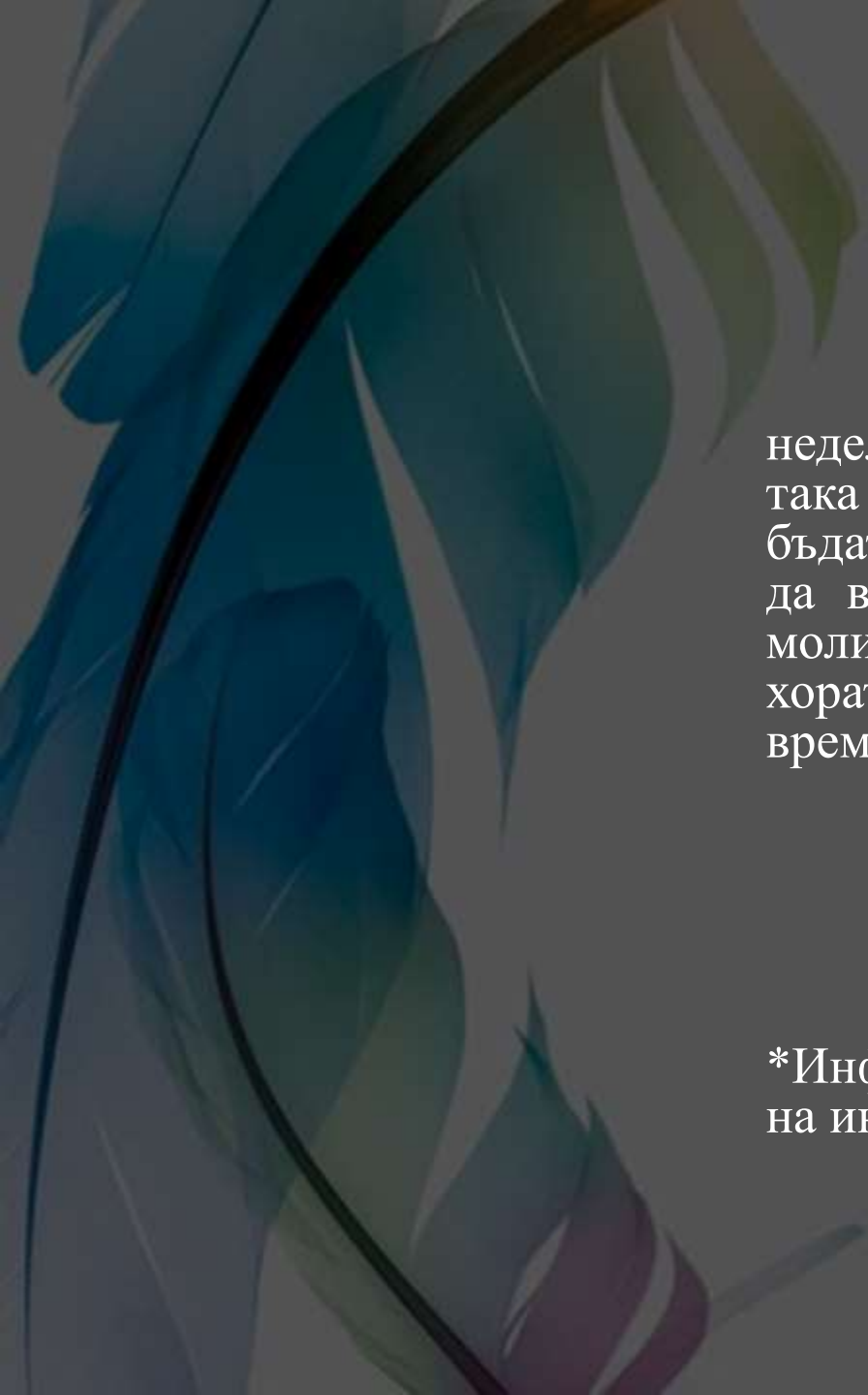
- Лековитото аязмо е открито още с манастира през 1856 г. То, както твърдят в манастира, помага при всякакви болезки и здравословни проблеми. На мястото, където извира на повърхността, сега е направена колона с чешма, от която всеки може да си вземе вода. В задната част е оставен процеп, откъдето може да се види извиращата вода и има обозначение с табела.

Ангелски ръчички

- Случката е отпреди 5 години. След една неделна литургия, докато отец Христодул и една помощница разчистват храма, вътре се разнася неописуем аромат. Когато отиват в задната част, изведнъж на кръглите килимчета виждат малки ръчички, които не са били там до сега. Разбират, че в храма е имало ангели. Оттогава това е символ, че Бог „дава деца“ на това място. Много бездетни двойки го посещават и много от тях се сдобиват с дечица след това.
- Това е поредното чудо в Лопушанския манастир.

Посещението на манастира направих в неделя, малко преди неделната литургия. Имаше изключително много хора както местни, така и организирани групи с автобуси. В храма много се записваха да бъдат споменати в молитвите на игумена, Имаше и много хора, дошли да видят намерената чудотворна икона или да им бъде прочетена молитва пред нея. Говорих с няколко човека, помагащи в манастира, за хората, които идват тук и защо самите те са избрали да прекарват времето си там.

*Информацията, представена в тези интервюта, е изцяло със съгласието на интервюираните.

Георги Савов, 70г.

-Какви събития се организират тук? Кръщенета, сватби?

- Сватби не се организират тук. Има много кръщенета обаче. Сега има едно, следобед ще има още едно. Много кръщенета се правят.

-Статуята пред входа на храма преди беше дърво. Какво стана с него?

- Дървото беше станало много старо, голямо и заплашваше да повреди храма. Затова го отрязаха и на негово място поставиха статуята на Йоан Предтеча, който и покровителства манастира. Сега краси и радва хората.

- Манастирът има леглова база. Има ли много хора, които да отседнат в нея?

- О, да, пълно е. Идват хора от други краища на България, от Бургас, от морето, организирани групи, идват да ни посетят и разгледат и често остават да преспят тук. Много често мястото е заето и трябва да се запазва предварително стая, ако човек иска да остане.

- Идват ли много хора тук и на каква възраст са повечето – млади, възрастни? Какво ги привлича?

- Много, много хора идват. И все повече са младите хора. По-рядко вече можеш да срещнеш човек на моите години. Повечето са деца, хора на 40-50г., в активна възраст. Посещавано е мястото. Хората посещават мястото заради храма, параклиса. Отец Христодул изнася литургии, чете молитви. Хората имат много проблеми, психически, здравословни, и идват за помощ. – **на въпроса за помощта** – Идват хората и казват на оца какво им е. Той чете молитви, такива за здраве, Киприанови молитви, според на когото каквото е. Той преценява и им помага. Помага наистина на хората.

- А Вас какво Ви привлича тук?

- Аз помагам тук събота и неделя. Пенсионер съм иначе. Вярата е това, което ме привлича тук. Аз съм вярващ. Чувствам се добре, когато съм тук, харесва ми да помагам, познавам се с всички и съм в приятелски отношения с тях. След като си тръгна, съм някак по-зареден, сякаш ставам от сън, по-отпочинал, спокоен. Харесва ми тук и затова и идвам.

- А от къде се е появила тази вяра във Вас? От семейството ли?

- Да, още моите баба и дядо са вярващи и те са били моят пример. Аз съм го възприел от тях, предал съм това и на моето семейство - дъщерите, внука ми. Преди много обичах да ходя и в Клисурския манастир, там съм кръстен. Лошо е според мен това, че религията не се изучава в училищата, децата нямат представа какво е това, родителите също, а примерът идва от тях.

Разказва ми за „Намерената Богородица“ – Смятана е за чудотворна икона още отдавна. Зазидана в стените на храма, за да бъде опазена от турците, когато още сме били под робство. Така иконата оцелява толкова време. Преди 10-тина години една жена в София получава видение за иконата, без да е посещавала никога мястото тук и се обажда и когато отиват да проверят – мястото наистина се оказва кухо, вадят я от там. Сега иконата е в параклиса и на нея се отслужват специалните молитви за хората.

Владимир Герасимов, 35г.

Той ми показва Чудотворната икона в храма. Както ми обясни - от нея на два пъти е текло миро – следите се виждат по дрехата на Богородица и по лицето ѝ, сякаш са сълзи. Показва ми ги с ръка много внимателно. Двете Богородици са по-известните икони в манастира – и двете са чудотворни – за едната знакът за това е мирото, а за другата освен за интересната ѝ съдба, и заради сребърните ореоли, които имат Мария и Младенеца около главите си – символ на чудотворност.

Каролина, 13г.

Попадам на Каролина в църковния магазин.

-Здравей. Какво правиш тук, отдавна ли помагаш? Харесва ли ти манастирът?

- Ами, аз идвам тук с мама от много години вече. Помагаме тук почти всяка събота и неделя. Много ми харесва тук, свикнала съм и ми харесва да помагам. Изпитвам удоволствие от това да помагам на хората. Ето това са чудотворните икони на манастира. – **показва ми малки иконки в магазинчето.**- Иначе тук ми харесва, защото е много спокойно. – **отговаря ми на въпроса за това дали има животни все още – Има котка с 4 котенца, куче, кокошки, две прасета вече. Искаш ли да видиш котенцата?**

- А идват ли много хора?

- О, да, има много. По големи празници са още повече. Сега на 24 юни ще е празникът на манастира и очакваме много посетители. Знаеш ли за аязмото?

При което ме отвежда до изворчето и ми разказва, че водата е лековита и доста хора идват да си вземат от нея. Завежда ме и до храма, показва ми мястото, където е намерена скритата икона, както и другата чудотворна икона. Развежда ме из целия манастир и дори ми показва малките котенца.

- Вярваш ли в Бог и кой те научи на това, което знаеш?

- Ами, от мама. Тя ми каза и ме научи, че Господ е добър и помага, и че трябва да вярваме в него, и че той е единствен. От нея знам всичко. Тази година донесохме от Свещения огън и мама ми е разказвала как в храма в Йерусалим се затварят всички врати, за да се види, че огънят наистина идва от Бог.

Дима Йотова, 43г. (майката на Каролина)

- Вие сте вярваща, насочили сте и дъщеря си в тази посока. От къде идва това?

- Като човек приема вярата, той намира и утеха, и подкрепа във всичко. Аз се радвам, че съм възпитала дъщеря си така и мисля, че тя знае много неща, които нейни връстници, пък и по-големи хора не знаят. Манастирът тук е много хубаво място, свещено място и макар че в България има много такива места, няма втори като него. Има една особена атмосфера, събрани са много чудеса на едно място – чудотворните икони, аязмото. Каролина разказа ли Ви за ангелските ръчички в килимчетата? Преди 5-6 години, докато отец Христодул и една жена, която помагала в храма, след неделна литургия разчистваха, оправяли вътре. Изведнъж замирисало на нещо много хубаво, на миро, като на...като на най-хубавия парфюм. И в този момент в храма е имало ангели, които са докосвали килимчетата. Едни кръгли килимчета отзад към олтара и ръчичките им са останали там. И ангелите са били като дечица и такива отпечатьци има. Това, когато прочетеш и в интернет, означава, че Бог дава деца, майките ще имат рожби. Затова тук и идват много бездетни семейства и мястото наистина им помага. Помага на много хора като цяло. Много често тук идват хора със случаи, нелечими, от които докторите са се отказали и се оправят. Чудо. Наистина е едно чудотворно място и не мисля, че има второ такова. Това е, което ме привлича тук най-силно.

Източници:

- Интернет:

Официален сайт на Лопушнаски манастир „Св. Йоан Предтеча“:

<https://lopushanski-manastir.bg/#Welcome>

Уикипедия страница:

https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%9B%D0%BE%D0%BF%D1%83%D1%88%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%BA%D0%B8_%D0%BC%D0%B0%D0%BD%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%80

Сайт на „България травел“:

<https://bulgariatravel.org/bg/%D0%BB%D0%BE%D0%BF%D1%83%D1%88%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%BA%D0%B8-%D0%BC%D0%B0%D0%BD%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%80-%D1%81%D0%B2-%D0%B9%D0%BE%D0%B0%D0%BD-%D0%BA%D1%80%D1%8A%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%82%D0%B5/>

Источници (2)

- Информация, взета лично и на място, от манастира и хора, помагащи там (информация за тях в интервютата).